

Arwahlaryň meýlisi / mistiki hekaýa

Category: Kitapcy,Mistika we fantastika

написано kitapcy | 22 января, 2025

Arwahlaryň meýlisi / mistiki hekaýa ARWAHLARYŇ MEÝLISI

Haçan-da kakam bu hekaýaty gürrüň berip başlasa, onki süñňüm sañyl-sañyl edýär. "Allajan, meni arwahlara bir sataşdyrmaweri" diýip, içimden dileg edip başlaýaryn. Düýn bize daýzam görme-görse geldi. Agşamlygymyzy edinenden soñ kakam, ejem we daýzam üç bolup çay içýärdiler. Olar bolup geçen wakalary ýatlaýardylar. Gürrüň aýlanyp-dolanyp jyn-arwahlara, hüýr-perilere gelip diredi. Onsoñ kakamam öz gözü bilen gören "arwahlaryň meýlisini" gürrüň berermen boldy. Yaňam aýdyşym ýaly, kakamyň bu hekaýaty diýseň gorkunç

bolandygy sebäpli, derrew ýorganymy başyma büräp ýatdym. Kakam meniň bolşuma loh-loh güldi-de "arwahlaryň meýlisini" gürrün bermäge başladы:

– Yaňy öýlenen wagtlarymdy. Güzeran aladasy bilen başagaý bolup mellegime oňly seredibem bilemokdym. Bir gün wagt tapyp mellege bardym welin, üzüm şahalarynyň mazaly uzandygyny gördüm. Hatda diken agaç direglerimden iki garyş dagy geçip gidipdir. Üzüm şahalaryny haýdan-haýdan bejerişdirmek gerekdi. Mellege gatnap başlan dördünji günümiň agşamy az-owlak ýagyş sepeledi. Hamala üzümlerem ýagyşa garaşyp duran ýaly belli-beter uzadylar. Agralyp başlan üzüm hoşalary hem şahalaryndan sallansyp, wagtynda şahalaryň aşagyna direg goýmandygym üçin maňa nägilelik bilen bakýan ýalydylar. Ertire çenli şahalaryň arasyň cyrpyşdyryp, arassalamasam, soň özüme-de, dalbarlarda kyn bolar diýip pikir etdim.

Şahalary direge daňmak üçin ýüpi az alan ekenim. Ikindinara ýüpüm gutardy. Şahalary daňyşdymak üçin ýüp almaga gitmekçi boldum, bazarda-da bir dalbary daňar ýaly ýüp galan ekeni. Bazardan çykyp yzyma gelýänçä iňrik garaldy. Näme etmeli?

Köp pikirlenip wagt ýitirip durman tut, güjüm we söwüt agaçlarynyň şahalaryny pudaşdyrdym. Olary pudap tertipleşdirýänçäm çay içesi salym geçipdi. Üzüm şahalaryny daňyşdymak üçin alan çybyklarymy guşagyma gysdyryp üzümligiň içine girdim. Mazaly garaňky düşüp, jahan gara ýapynjasyny egnine büränsoň işimi dyndym. Gözedürtme garaňkyda el-ýüzümi ýuwup, telpegimi, çepegimi geýdim. Melleginde işläp ýören goňşulardanam hiç kim galmandy, hemmesi öýli-öýüne ýygnanypdylar. Daş-töwerekde çekirtgedir cirkeýleriň jyrryldysyndan we gurbagalaryň warryldysyndan başga ses-seda eşdilenokdy. Mellekden çykanymda ýassy namasyň wagty golaýlaşypdy. Garaňkynyň içinde zordan ýorejek ýolumy saýgaryp bilýärdim.

Kakam daýzama tarap öwrülip sözünü dowam etdi:

– Özüňiz bilýäňiz. Biziň mellegimiziň çar tarapy gür baglyga bürenen. Uly ýola çykmak üçin men ol baglyklaryň içinden ýöremeli bolýardym. Özem agaçlaryň arasy şeýle bir garaňky, şeýle bir gorkunç... Men şonda-da garaňkynyň içinde hiç zada üns bermän haýdap barýardym. Uly ýola ýetmek üçin diňe Hemdeminiň gyrymsy baglygy galypdy.

Kakamyň hekaýaty şu ýere gelende men ýorgany mäkäm üstüme çekdim. Kakam bolsa sözünü dowam etdi:

– Hemdem çörekçiniň baglygyna tarap birküç ädim ädenimde, daşrakdan ýalpyldap giden ysyga aňk bolup galym. Garşymda gözümi gamaşyrdyp barýan ýiti şöhle bardy. Olam hiç welin, kimdir biriniň hümürdisi, gülküsi, taňk-tuňk edip gelýän dep sesi, dutar, tanbur, keman ýaly saz gurallarynyň pessaý, ýone ýüregiňi jigledip gidýän sesleri eşidilýärdi.

Men birsalyň saňgaty bolup galym. Baýguşlaryň höwürtge tutunan harabalygynda bular ýaly zatlaryň barlygy hakykatdanam haýran galdyryardy. Ýone men şol gün ir bilenem şo ýerden geçipdim ahbetin. Ol ýerde bir meýlis guralýan bolsa bilerim-ä. Işı-güýji ýok bikär ýaş ýigitler gündiz taýýarlanandyrlarla diýip, geçip gidiberjek boldum. Men meýlisiň bolup duran ýerinden aýlanyp geçjek bolup, diwaryň ýumrulyp giden bir gädiginden bökdüm... Baý-baý-oww, meýdança gündiziň günü ýaly ýap-ýagty, agaçlaryň şahasyna çyralar asylypdyr, ýere ýüpek halylar ýazylypdyr...

Bir çetde ullańan galaýy semewarlar gurulypdyr. Meýdançanyň ortasynda ýuze golaý kişi döwre gurap otyr. Olar dutar, tanbur, dep, dowul çalyşyp, şady-horram bolup otyrlar.

Şol wagt olaryň biri ylgap ýanyma geldi. Ol meýlisde oturanlara bakyp, eýmenç gygyrdy:

– Ynha, Öser eke hem geldi!

Meýlisde oturanlaryň hemmesi maňa tarap öwrüldiler:

– Geliň, geçiň, Öser aga. Işıñizi dyndyňyzmy?

Şol wagt olara näme jogap berenim hiç ýadyma düşenok. Sebäbi aklym başyndan uçupdy.

Olar meni çekeläp, süyräp diýen ýaly orta çykardylar. Däbe görä bir ýere gidilende oturandan soň doga-dileg edilýändir. Emma olaryň dumly-duşdan üstüme ýagdyryan soraglaryndan ýaňa doga okamak ýadymdan çyksa näme. Azajyk özümi dürsänimden soň oturanlary birlaý gözden geçirdim. Olaryň köpüsini öñ bir ýerlerde görenime meñzetdim. Üns berip synladym welin, olary ömrümde-de duş gelmedik nätanyşlardygyny bildim. Meni diňe olaryň öñden tanyş ýaly bolușlary, adymy tutup çagyryşlary edip gelýän soraýylary, hatda başda size gürrüň beren üzüm şahalarynyň bejermek üçin çybyk pudanyma çenli bilişleri haýrana goýupdy.

Megerem, meýlisiň kethudası bolsa gerek, olaryň arasyndan biri:

– Öser ekä saçak ýazyň! – diýip gygyrdy.

Döwre gurap oturanlaryň biri oňa garşy çykdy:

– Ilki şady-horamlyk edeliň. Ondan soň hemmämiz bile saçak başyna geçeris. – Soňra ol eýmenç yüzünü maňa tarap öwürdi: – Siziňem gulagyňz poslap gidendir. Ilki saz diňlälimi?

Içegelerim eljuk diýip dursa-da, myhman sypaýyçyligyny elden bermän, onuň bilen razylaşmakdan başga alajym ýokdy.

Sazandalar saz gurallaryny eline aldylar. Olardan tanbur, dutar, keman, rubap, çeň, naý, dep ýaly saz gurallaryny öň bilyänem bolsam, heniz bilmeyän saz gurallarym bardy.

Saz ýaňlandy. Çalynýan dürli-dürlı sazlar jadyly ýalydy... Men ýere siňip barýan ýaly süllümbaý bolup ezilmäge, bimar bolmaga, başymy nirä urjagymy bilmän içimi çekmäge başladym.

Sazandalar sazyny kem-kemden batlandyryp ugradylar. Ahyrynda durup bilmedim, horkuldap aglamaga başladym. Näme üçin aglaýandygymy özümem bilemokdym. Hernä, meşk gutaraýdy. Gutarsa-da gutardy welin, menem özi bilen bile gutardy. İki daşyň arasynda galyp mynjuryan ýalydym. Göwrämde ysgyn-deramat galmadı. Ýalpa gözümi açdym. Meýlisdäkileriň ählisi meniň düşen halyma gülýärdiler. Men öz bolşumdan utanyp ýere giräýjek boldum.

Sazandalar ikinji meşki çalmaga taýýarlanýardy. Yöne men ilkinji çalynan meşki diňläp perişan bolupdym. Yüregim gürs-gürs urup, kükregimi ýaraýjak bolýardy. Megerem, başky çalynan meşki ikilenç diňlesem, ajalym gelmäňkä gatap galaýjak, ýr bilen ýegsan bolaýjak ýalydym.

Ikinji meşk başlady. Meşk başlap-başlamanka endamyma suw inip ugrady. Özüme näme bolýanyny bilmesemem, birhili keýp alyp başladym. Meşk şadyýan saz ekeni. Bu saza başga näme at berilýänini men-ä bilebilmedim.

Şol wagt orta on baş-on alty ýaşlaryndaky bir gyz çykdy. Züpleri towlam-towlam, yüz-gözi nurana we diýseň özüne çekijidi. Egninde ýaşyl pombarhatdan tikilen etekli köýnegi bardy. Birküç ädim ätläp orta çykan ýaş gyzyň aýagyndan jaň sesleri gelýärdi. Ol gyz saza goşup tans etmäge başlady.

Meşk dowam etdigiçe, göýä mukamyň şemaly gyzy pyrlap-pyrlap goýberýän ýalydy. Jahana bagtyýarlyk, ruhubelentlik ýagýardy. Hamala ýer silkinip, ölüler direlip, daglar-daşlar gülüşip, ýyldyzlar uçuşyp, baglaryň şahalary yranyşyp duran ýalydy. Ahyrynda bagtyýarlykdan ýaňa içim içime sygmady. Özümem bilmeyän näbelli bir güýç meni ýerimden galdyrды. Gyzyň ýanyna baryp, menem tans etmäge başladym.

Ejem bilen daýzam özlerini saklap bilmän gülmäge başladylar.

Meniň göz öňüme bolsa kakamyň tans oýnap durşy geldi. Kakam sözüne dowam etdi:

– Şeýdip men tans oýnamaga başladym. Men tansy gyz bilen oýnamaga çalyşdym. Gyz meniň bilen bir salym tans oýnansoň bir gyra çekildi. Men bolsa tansa dowam etdim. Tans oýnamagy bes etmelidirem öýdemokdym. Oturanlaram el çarpışyp, meniň üstümden gülýän ýaly agyzlaryny-burunlaryny eýlæk-beýlæk bükýärdiler. Yöne men olara barsyňyzam diýmän, tans etmegimi dowam etdim...

Birden bir gaty zada maňlaýym urlup, ýere ýykyldym. Ýerimden turup tansy my dowam etdirdim. Soňra ýene erbet ýykylypdyrin. Esli wagt geçensoň ýerimden turdum. Gözümi giňden açyp töweregime seretdim...

Ortada ynsdan-jynsdan, aýdymdan-sazdan nam-nyşan ýokdy... Tüm-garaňkylyk. Bir suwly arnanyň içinde ýatan ekenim...

* * *

Men bu wakany mugallymyma gürrüň berenimde, ol hezil edip güldi:

– Aň kereplemesi... Gury ham-hyýallyk!

Men mugallyma sorag berdim:

– Hakykatdanam aň kereplemesimi? Aň kereplemesi adamyň başyna nähili ýagdaýda gelýär?

Ol maňa:

– Öňümüzdedäki anna günü çagalara bu barada aýdyp bererin. Aň kereplemesini bilesiň gelýäni çyn bolsa, senem şonda gelgin – diýip, jogap berdi.

Men indiki anna günü mekdebe gidip mugallymyzdan adamda kereplemäniň nähili ýüze çykyşyny öwrenmekçi. Eger wagt tapsaňyz, şol gün sizem geläyiň.

Abdylla KADYRY,
özbek ýazyjysy.

Terjime eden: Has TÜRKLEN. Mistika we fantastika